

АЛЕКСАНДЪР ГРИН СЛОВООХОТЛИВИЯТ ДОМАШЕН ДУХ

Превод от руски: Силвия Борисова, 1978

chitanka.info

*Аз стоях до прозореца и си подсвирквах
песничката за Ана...*

Х. Хорнунг

I

Домашен дух, който страда от зъбобол — не прилича ли това на клевета спрямо същество, ползващо се от услугите на толкова вещици и магьосници, че преспокойно може да си хрупа захар по цели чували? Но това е така, това е истинска случка: малкият тъжен домашен дух седеше до студената печка, отдавна забравила какво е огън. Равномерно клатеше рошавата си глава, държеше се за бинтованата буза, стенеше жално като дете и в мътните му червени очи се мяташе страдание.

Валеше проливен дъжд. Аз влязох в тази изоставена къща, докато се оправи времето, и го видях — беше забравил, че трябва да изчезне...

— Сега ми е все едно — каза той с глас на папагал, когато е в хубаво настроение. — Все едно, никой няма да ти повярва, че си ме видял.

Аз направих за всеки случай с пръсти рогца на охлюв — „джетатура“^[1] — и отвърнах:

— Не се бой. Не те заплашва нито изстрел със сребърна монета, нито сложно заклинание от мене. Но нали къщата е пуста?

— О-ох. И колко е трудно въпреки това да я напусна — възрази малкият дух. — Е, чуй. Ще ти разкажа, тъй да бъде. И без туй ме болят зъбите. Като говоря, по-леко ми става. Много по-леко... ох! Мили мой, това беше само един час и заради него аз останах тук. Трябва, виждаш ли, да разбере — какво беше това и защо. Пък моите — той въздъхна плачливо, — моичките, абе нашите, с една дума, отдавна вече чистят конските опашки оттатък планината, но аз не мога, защото трябва да разбере.

Огледай се — дупки по тавана и стените, но представи си сега, че всичко блести от излъсканите медни съдини, пердетата са бели и прозрачни и има толкова много цветя, колкото в гората наоколо; подът е изжулен до бяло, печката, на която седиш сега като на студен

надгробен паметник, е алена от огъня и над къкрещия в тенджерите обед се вие апетитна пара.

Тук недалеч имаше каменна кариера. В тази къща живееха мъж и жена — рядка двойка. Той се казваше Филип, тя Ани. Тя беше на двайсет, той на двайсет и пет. Ето, ако това ти харесва, тя беше точно такава — при тези думи домашният дух откъсна малко диво цвете, израсло на перваза в набилата се през годините пръст, и демонстративно ми го подаде. — Аз и мъжа обичах, но тя ми харесваше повече, защото не беше само домакиня. Ние, домашните духове, намираме прелест в това, което сближава хората с нас! Тя се опитваше да лови с ръце риба в ручея, удряше по големия камък на кръстопътя и слушаше как той звъни, докато полека затихне, радваше се на слънчевите зайчета по стената. Не се чуди — в това има магия, велико познание на прекрасната душа, но само ние, козлоногите, умеем да схващаме знаците му; хората не са проникателни.

„Ани — викаше весело съпругът, когато си идваше на обед от кариерата, където работеше в канцеларията, — не съм сам, с мене е моят Ралф!“ Но тази шега се повтаряше толкова често, че Ани, без да се вълнува, с усмивка сервираше за двама. И те се срещаха така, сякаш най-сетне се бяха намерили — тя изтичваше към него, а той я донасяше в къщи на ръце.

Вечер Филип изваждаше писмата от Ралф, своя приятел, с когото беше прекарал ергенските си години, и ги препрочиташе на глас, а Ани, склонила глава върху ръцете си, се вслушваше в отдавна познатите слова за морето и блясъка на чудните лъчи от другата страна на огромната земя, за вулканите, бисерите, за бурите и сраженията в сенките на грамадни гори. И всяка дума бе за нея като онзи пеещ камък на кръстопътя, който след удар протяжно звъни.

„Той ще дойде скоро — казваше Филип, — ще дойде тук, когато неговият тримачтов «Синдбад» влезе в Грес. Оттам е само един час път с влака и още толкова от гарата до нас.“

Понявга Ани се интересуваше от някои неща в живота на Ралф; тогава Филип почваше да ѝ разправя с увлечение за неговата храброст, приумици, великодушие и за съдбата му, която приличаше на приказка: нищета, златна жила, покупка на кораб, дантела от шумни легенди, изплетена от корабни въжета, морска пяна, комар и търговия,

опасности и сполуки. Вечна игра. Вечно вълнение. Вечна музика на брега и на морето.

Не съм чул да се карат — а аз чувам всичко. Не съм видял да се погледнат студено — а аз виждам всичко. „Спи ми се“ — казваше вечер Ани и той я занасяше в леглото, слагаше я и я завиваше като дете. В просъница тя питаше: „Фил, кой шепне във върхарите на дърветата? Кой ходи по покрива? Чие е това лице, което виждам в ручея до твоето?“ Тревожно отвръщаше той, взирайки се в притворените ѝ очи: „Врана ходи по покрива; вятър шуми в дърветата; камъни блестят в ручея — спи и не ходи боса.“

После сядаше на масата да довърши поредния отчет; след това се измиваше, донасяше дърва и лягаше да спи — и веднага заспиваше, и винаги забравяше това, което е сънувал. И никога не удряше пеещия камък там, на кръстопътя, дето феите тъкат от прашинки и лунни лъчи прекрасни килими.

II

— Е, слушай... Малко ми остана да ти доразкажа за тримата, които така объркаха домашния дух. Беше слънчев ден, когато земята цъфти пищно; Филип отбелязваше гранитните късове с тефтерче в ръка, а Ани, на връщане от гората, където беше ходила да пазарува, се спря при своя камък и както винаги го накара да пее, удряйки го с ключа си. Това беше скален отломък, висок до кръста ти. Когато някой го удари, той дълго звънти, все по-тихо и по-тихо, но ако на човек му се стори, че е замлъкнал, достатъчно е само да допре ухо — и ще долови в утробата на скалата едва чутия ѝ глас.

Нашите горски пътеки са като градини. Красотата им вълнува сърцето, цветята и клоните над главата разглеждат през пръстите си слънцето, което мени своята светлина, защото очите се уморяват да го гледат и бродят безцелно; жълта, лилава и тъмнозелена светлина се отразяват на белия пясък. В такъв ден студената вода е най-хубавото нещо на света.

Ани се спря, слушайки как гората пее в самата ѝ гръд, и започна да удря по камъка, като посрещаше с усмивка всяка нова вълна звън, прииждаща на мястото на почти замрелия звук. Така се забавляваше тя, без да подозира, че я гледат — иззад завоя излезе човек и тръгна към нея. Крачките му ставаха все по-бавни, ето, той се спря; все така усмихната, тя вдигна очи към него, без да трепне, без да се отдръпне — сякаш той бе съществувал винаги и бе стоял тук.

Той беше мургав, силно мургав, и морето бе оставило на лицето му устрема на бягащата вълна. Но то беше прекрасно, защото отразяваше бурна и нежна душа. Тъмните му очи гледаха Ани и ставаха все по-тъмни; светлите очи на жената блестяха кротко.

Ти ще бъдеш прав, ако предположиш, че аз вървах по петите ѝ, понеже в гората има змии.

Камъкът бе стихнал отдавна, а те все още се гледаха усмихнати без думи, без звук; тогава той протегна ръка и тя бавно протегна своята, и ръцете им ги съединиха. Той обхвана главата ѝ —

внимателно, тъй внимателно, че аз се боях да дишам — и я целуна по устните. Тя затвори очи.

После се разделиха и камъкът както преди стоеше между тях. Щом зърна Филип, който се приближаваше към тях, Ани избърза насреща му.

— Ето го Ралф, той дойде.

— Дойде, да! — От радост Филип дори не можа да извика веднага; най-сетне хвърли във въздуха шапката си и се разkreщя, като прегръщаше пришълеца: — Ралф, ти вече си видял Ани. Това е тя.

Неговото добро мъжествено лице гореше възбудено от срещата.

— Ти ще ни погостуваш, Ралф, ние ще ти покажем всичко. И ще си поговорим до насита. Ето моята жена, приятелю, тя също те очакваше.

Ани сложи ръка на мъжовото рамо и го погледна с най-проникновения си, топъл и чист поглед, после отмести очи към госта, без да променя изражението им, сякаш и двамата ѝ бяха еднакво близки.

— Аз ще се върна — каза Ралф. — Фил, обърках адреса ти и мислех, че не вървя по верния път. Затова не си взех багажа. Веднага тръгвам за него.

Те се уговориха и се разделиха. Ето всичко, което зная, ловецо, убиец на моите събратя. И не го разбирам. Може би ти ще ми обясниш?

— Ралф върна ли се?

— Чакаха го, но той им писа от гарата, че е срещнал свой познат, който веднага му е предложил изгодна сделка.

— А те?

— Те умряха, умряха отдавна, преди трийсет години. Студена вода в горещ ден. Най-напред се простуди тя. Той вървеше след ковчега ѝ с посребрена коса, после изчезна; казваха, че се е заключил в стаята с мангала. Но какво от това?... Зъбите ме болят и не мога да разбера...

— Така и ще бъде — казах аз любезно на прощаване, стиснал косматата немита лапа, — само ние, петопръстите, можем да разберем знаците на сърцето; домашните духове не са проникателни.

[1] Джетатура — жестът с показалеца и малкия пръст, магически знак за защита от злото. Използва се от суеверни хора както в Европа, така и в Азия, за защита срещу злото око и вещиците, като аналог на плюенето през рамо. Произхожда от остарялото *getta tura* — „да хвърля поглед“. — Бел.ел.кор. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.